

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta filozofická
Katedra blízkovýchodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Bc. Martin Kollouch

Název práce: „*Íránská hip-hopová subkultura*“

Oponent: Mgr. Zbyněk Tarant, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn): Cíle práce definované na stranách 8 a 9 se podařilo rámcově splnit. Práce se snaží být především úvodní, přehledovou studií o íránské hip-hopové subkultuře. Výzkum autora byl negativně narušen nucenou evakuací z Íránu z důvodu nepříznivé epidemiologické situace.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Práce Martina Kolloucha nabízí základní uvedení do íránské hip-hopové scény. Autor se potýkal s nedostatkem relevantní sekundární literatury, vyžadující větší podíl vlastního výzkumu. Za silnější stránku práce považuji pasáže, kde autor prozkoumává tématická a žánrová členění íránského rapu a pokouší se nabídnout své vlastní (str. 46-49). Zajímavé jsou rovněž veškeré detaily z dějin a každodennosti íránské rapové scény, ačkoliv je škoda, že se (i kvůli náhlé evakuaci z Íránu) nepodařilo tuto scénu osobně prozkoumat blíže. Řadu tvrzení by bylo třeba více doložit odkazy na zdroje. Například tvrzení o významu exilové hudby z Los Angeles na exilovém trhu (str. 22), pokud tedy nejde o zjištění autora, jakož i řada dalších tvrzení v historickém úvodu. Autor kombinuje dva styly odkazů - poznámky pod čarou a odkazy v textu (Harvard), avšak někdy trochu matoucím způsobem, takže není vždy úplně jasné, odkud je ta která informace převzata.

Teoretický úvod je v práci nahrazen historickým přehledem dějin rapu a hip-hopu. Vedle vymezení pojmu „subkultura“ by možná čtenář ocenil i definice dalších alternativních pojmů „kontrakultura“, „scéna“ a zhodnocení jejich možné použitelnosti při popisu íránské hip-hopové subkultury (scény?). Nejsem si také zcela jist správností použití některých pojmů. Například pojem „graffiti“ pro označení velkoformátových vyobrazení mučedníků na fasádách činžovních domů, vytvořených státem za účelem propagandy, jejichž realizace vyžadovala aktivní zapojení režimu a nasazení stavební techniky. Ne každý obrázek na zdi musí být nutně graffiti v pravém slova smyslu. Tento pojem má na své domácí scéně určitá specifika, definici, význam, chápání atd. Za promarněnou příležitost považuji fakt, že se autor nepozastavuje nad protimluvy v Chámeného kritice hip-hopu. Na Západě má hip-hop původ v sociálně vyloučených afroamerických komunitách - vymezuje se proti systému, proti kapitalismu... I přesto je íránskými vůdci vnímán jako „kulturní invaze“ Západu (str. 28). Je škoda, že tento rozpor autor nijak nereflektuje. Připomeňme, že podobný paradox existoval i u nás ve vztahu komunistického režimu k Jazzu, Rock'n Rollu nebo Punku.

V obecných dějinách hip-hopu a rapu bych určitě doporučoval zmínit slavný protestsong Gilla Scotta Herona „The Revolution Will Not Be Televised“ z roku 1971, který je považován za jednu z prvních rapových písní a současně ukazuje plynulou návaznost od Soulu k Rapu. Navíc by se s ohledem na kontext Íránské islámské revoluce z roku 1979 nabízela otázka, zda tato velmi vlivná píseň není v íránském prostředí nějak reflektována? Například právě v graffiti?

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava,

Výsledný text bohužel sráží nevyzrálý jazykový projev. Jazyk práce je poněkud familiérní a osobitý. Například: „Dochází k úspěchu celé řady umělců“ (str. 27). Pro lepší hodnocení by bylo nutno zásadních stylistických úprav podle pravidel odborného stylu. Ten obsahuje četné citově zabarvené výroky „popová hvězda par-excellence“ (str. 18), „hvězda číslo jedna“ (ibid.), „ve své skvělé knize popisuje“ (str. 26). „Krásně to ilustruje například ve svém slavném komiksu Persepolis Marjane Satrapi.“ (str. 22). Odborný styl by ale měl být spíše suchý a odtažitý a nehodí se do něj osobní citové projevy a hodnotící soudy, jako například „tichá vzpomínka za všechny utlačované umělce“ na str. 25. Odborník může pronásledovaným umělcům pomoci právě tím, že popíše jejich situaci způsobem, který působí věcně, profesionálně a tedy i důvěryhodně. Práce je ale čtivá a z textu je patrné osobní zaujetí autora pro téma. Text je proložen překlady perských textů, avšak u těchto překladů není bohužel jasné, zda jsou dílem autorovým, nebo zda jsou převzaty z externího zdroje. Jsou-li dílem autora, pak se jedná o

přidanou hodnotu práce. Některé tyto překlady by vyžadovaly doplnit kontext či interpretaci v textu, neboť takto působí jako nejasné výkřiky a čtenář neznalý diskurzu hip-hopové subkultury je může jen těžko docenit: „Hip háp, hip háp háp, Zatleskejte nejlepšímu zpěvákovi“ (str. 29 - co to znamená? Proč je to citováno? Co to sděluje?). Čtenář by rovněž ocenil překlady či vysvětlivky u příkladů streetartu. Některé jsou zřejmé, jiné by potřebovaly bližší kontextualizaci nebo překlad.

Autor se rozhodl použít zjednodušeného přepisu cizojazyčných termínů, kteréžto rozhodnutí konstatuje a vysvětluje praktickými důvody na stranách 11 až 12. S ohledem na transnacionální charakter hiphopové scény lze toto rozhodnutí respektovat, byť je možná škoda, že autor nemá ambici vnést do celého toho transkripčního chaosu trochu přehlednosti.

V práci se objevují neobratné věty, nebo pahýly vět: „Jednou z mála umělkyn [sic], která v zemi zůstala byl Gúgúš, které bylo po revoluci zakázáno zpívat, nahrávky byly zabaveny a nesměla vystupovat.“ (str. 20). Pozor na psaní měkkého a tvrdého i/y. Pojem „analýza“ skloňujeme podle vzoru „žena“, tj. „analýzy“ a nikoliv „analýzi“ (str. 10), „nevyditelným fenoménem“ (str. 45). Píšeme také „v důsledku imámovy nelibosti“ (nikoliv „imámovi nelibosti“ na str. 19). Výraz graffiti sice nemá v češtině ustálenou variantu, přesto bych doporučoval psát s měkkým i a zdvojenými souhláskami f a t a nikoliv „grafity“ (str. 26), neboť to by odkazovalo na grafitové horniny, ze kterých se vyrábí tuhy do tužek (Viz: <https://proofreading.cz/cestina-pod-lupou/graffiti-nikoli-grafity-ani-graffity/>). V transkripci tohoto pojmu je navíc třeba zachovávat stejný úzus v celém textu (srov. str. 38 a 39). Pozor rovněž na shodu podmětu s přísudkem: „řetězové vraždy... otrásali“ (str. 22), „osobnostem, které formovali“ (str. 50). Text by obecně potřeboval korektury překlepů. Viz „členového subkultury“ (str. 35 atd.). Zkratka BDSM, odkazující na sadomasochistickou subkulturu se zpravidla píše velkými písmeny (str. 64). Jednodušší číselné údaje doporučuji psát slovy, tj. „třicet alb“ a „padesát let kariéry“ (srov. str. 18). Anglickojazyčné rozhovory a citace by bylo vhodné přeložit do češtiny. Při citování myšlenek doporučuji volit styl, kterým by byl zdůrazněn odstup autora od citované myšlenky. Použít lze výrazy jako „podle jeho názoru“, „v jeho očích“, „podle jeho vyjádření“ apod.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Práce působí jako zasvěcený, leč spíše popularizační text pro příznivce daného hudebního stylu a příslušníky zkoumané subkultury. Z textu je zřejmé, že téma autora baví a sám se o dění na hip-hopové scéně zajímá. Určitě by si našel čtenáře na tematických blozích a webových stránkách, ale pro lepší hodnocení v odborném prostředí by bylo nutné zaujmout větší kritický odstup, zohlednit metody a teorie antropologického výzkumu hudebních subkultur a celkově pročistit jazykový projev.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

- Uvádíte, že populární profil jednoho z rapperů na sociálních sítích měl být smazán po Híčkasově udání. Z čeho tak usuzujete? Z jakých zdrojů vycházíte? Ze spekulací na scéně? Z nějakého blogu či reportáže? Z oficiálního oznámení?
- Co lze podle Vás vyvodit z toho, že iránský režim vnímá hip-hopovou kulturu jako projev západního kulturního imperialismu, ačkoliv jde v západním kontextu v podstatě o kontra-kulturu?
- Dokázal byste uvést nějaký příklad vlivu tradiční perské poezie v soudobém iránském hip-hopu?
- Proč se domníváte, že státem vytvořené, oficiální propagandistické obrazy mučedníků na fasádách panelových domů, pro jejichž vytvoření byla nutná vysokozdvížná plošina, je možné označit za graffiti? Vnímají je tak příslušníci hip-hopové scény? Lze každý sprejem vytvořený obraz na zdi označit za graffiti, když má tento pojem kořeny v hip-hopové subkultuře, jak sám říkáte, a sami autoři těchto mučednických obrazů svá díla za graffiti patrně nepovažují? Proč se díla na stranách 41 dole, 42 nahoře a 51 nahoře tak výrazně podobají Banksyho stylu? Myslíte, že je to záměrná citace?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě):
VELMI DOBŘE až DOBŘE

Datum: 26. května 2020

Pozn.: Při nedostatku místa použijte příložený list.